

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIETII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57**

**E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Ștefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57**

**E-mail: ssv.academia@gmail.com,
sectiamed@asm.md, ssagricola@rambler.ru**

AVIZUL CONSULTATIV AL SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIETII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul Programului de Stat 20.80009.5107.04 ”Adaptarea tehnologiilor durabile și ecologice de producere a fructelor sub aspect cantitativ și calitativ în funcție de integritatea sistemelor de cultură și schimbărilor climatice”, director de proiect Dr. hab. BALAN Valerian, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor Universitatea Tehnică a Moldovei, pentru anii 2020 - 2023, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Adunarea Generală a Secției Nr.2 din 16 februarie 2024)

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului

În 27 de experiențe în zonele pomicole nord, centru și sud;- cais (4), prun(1), cireș(10), măr(3), nuc(2), zmeur(3) și mur(4) a fost evaluat potențialul agrobiologic a unor soiuri înregistrate și de perspectivă în contextul schimbărilor climatice. S-au stabilit sortimentul și tehnologiile de cultură. S-a caracterizat evoluția condițiilor climatice, cu racordarea sistemelor de cultură a pomilor la condițiile noi. Sau elaborat și implementat tehnologii integrate și competitive de valorificare a potențialului productiv al plantațiilor din speciile și soiurile incluse în cercetări pentru operare în perioada de recoltare, post-recoltare și păstrare a fructelor. A fost evaluat potențialul agrobiologic a unor soiuri pentru fiecare zonă ecologică studiată privind îmbunătățirea sortimentului și valorificarea resurselor naturale cu promovarea transferului de cunoștințe și tehnologii în contextul stabilirii unei agriculturi durabile. Se consideră că scopul și obiectivele propuse au fost atinse, realizate în sumar fiind în corelare cu cele obținute de la implementarea rezultatelor în diferite gospodării.

2. Diseminarea rezultatelor obținute

- În total au fost publicate peste 160 de publicații și 132 participări la simpozioane.
- monografii naționale - 4
 - articole în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS – 4 (IF-0,4; IF-0,4; IF-0,4; IF-2,685)
 - în reviste naționale de categoria B - 20;
 - articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 24,
 - articole în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 48
 - teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 2
 - teze în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 59

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare

- Brevete de invenție - 28
- teze de doctorat / postdoctorat susținute în anul 2023 - 2; teze de licență susținute – 100, teze de master – 54
- materiale la saloanele de inventică – 7 medalii de aur, 4 medalii argint, 4 medalii bronz; 10 diplome de excelență și 10 diplome și medalia Inventica 2020, Pro Invent 2023
- Seminare tematice, științifico-practice – 73
- Articole/Filme de popularizare a științei – 5/1

Din punct de vedere economic lucrările efectuate se înscriu cu succes în patrimoniul științific și practic a tehnologiilor inovative de obținere a recoltelor competitive după cantitate și calitate. Din punct de vedere social lucrările de perfectare a tehnologiilor existente sunt orientate spre micșorarea utilizării pesticidelor, nu numai a menținerii dar și a îmbunătățirii sănătății și îmbogățirii solului, unica bogăție naturală a țării și în Programul de Stat ”Securitatea alimentară și siguranța alimentelor”. Rezultatele obținute, contribuie la sporirea productivității plantațiilor de mare densitate și a eficienței economice prin utilizarea regulatorilor de creștere la normarea încărcăturii de rod, și a rezistenței la factorii biotici, cât și prin menținerea pomilor în echilibrul fiziologic de dezvoltare în condiții ecologice concrete de producere a fructelor. Rezultatele permit modelarea structurii plantației, programarea producției cu monitorizarea în perioada de pre și post recoltare. Au fost obținute 28 de brevete de invenții, 15 medalii și 20 diplome.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat

În proiect au fost incluși 12 tineri cercetători ceea ce alcătuiește peste 36% dintre care 4 persoane au susținut tezele de doctorat.

Punctajul mediu acordat: 30,0

Concluzii și recomandări:

Rezultatele lucrărilor efectuate în proiect coincid cu scopul și obiectivele trasate anterior, fiind de o valoare științifică și practică nu numai pentru pomicultura Republicii Moldova. Implementarea este efectuată în mai multe gospodării din țară. Lucrările descoperă posibilitatea continuării cercetărilor și implementării rezultatelor în continuare.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Raport aprobat

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva Gudumac

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc

